

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul hotărîrii Parlamentului privind
completarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin
Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993

Numele inițiatorului și a autorului, precum și a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărîrii Parlamentului privind completarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), cu modificările ulterioare, este elaborat de către Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, la inițiativa A.O. ”Biroul pentru Artă și Cercetare Urbană”, a demersurilor Secției cultură și turism a raionului Soroca și a societății civile.

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Proiectul hotărîrii de Parlament privind completarea Registrului monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (în continuare Registru) este elaborat în baza Dosarelor de clasare elaborate în temeiul prevederilor art. 4 alin (1) și avizate de către Consiliul Național al Monumentelor Istorice (în continuare CNMI) de pe lângă Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (în continuare MECC) conform art. 18 al Legii privind ocrotirea monumentelor nr. 1530/1993 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), cu modificările ulterioare.

Prin proiectul hotărîrii Parlamentului MECC propune atribuirea statutului de monument istoric de categorie **națională** pentru următoarele două obiective: 1 - bunul imobil *Edificiul Circului din Chișinău*, datare – 1981, localizare – *mun. Chișinău, sector Rîșcani, bd. Renașterii Naționale nr. 7*, gen – *arhitectură*; 2 - *Schitul rupestru „Peștera lui Bechir”*, datare – *sec. XVIII-XIX*, localizare – *stânca abruptă din stînga (nord) Rîpei lui Bechir („Bechirov Iar”), la sud de or. Soroca, ocolul silvic Soroca, Zastîncea - II, parcela 24*; gen – *istorie și cultură*.

Edificiul Circului din Chișinău a fost evaluat cu calificativele de „valoare excepțională” la criteriile privind raritatea și unicitatea, valoarea arhitectural urbanistică și valoarea memorială. Criteriului valorii de autenticitate, datorită păstrării nealterate a arhitecturii clădirilor (edificiul central cu nr. cadastral 0100415.006.01 și blocul administrativ cu nr. cadastral 0100415.006.02), i s-a putut conferi calificativul „valoare foarte mare”.

Edificiul reprezintă arhitectura celei de-a doua jumătăți a secolului XX, arhitectură care, neprotejată legal, este în pericol de a fi alterată grav de intervenții neadecvate și ireversibile.

Vîrsta relativ redusă a edificiului nu constituie un impediment legal sau metodologic în clasare, ceea ce primează la evaluarea acestor tipuri de clădiri de către CNMI fiind calitatea lor excepțională și reprezentativitatea pentru o perioadă care nu este protejată prin poziții în Registru.

Schitul rupestru „Peștera lui Bechir” din extravilanul s. Zastîncea, rml Soroca, săpat în stânca abruptă din stînga (nord) a Rîpei lui Bechir („Bechirov Iar”) - monument al naturii, înscris cu nr. 65 în Anexa 3 Monumente ale naturii la Legea privind fondul ariilor naturale protejate de stat nr. 1538/1998, face parte din șirul de complexe monastice și bisericești înșiruite în malurile abrupte de pe dreapta Nistrului și a unor văi în formă de canion, ce derivă din el. Acest fenomen este încă insuficient studiat, cu toate că în unele complexe au fost efectuate cercetări, respectiv schitul nominalizat prezintă un interes deosebit din punct de vedere istoric și cultural. Fiind asigurat cu o infrastructură necesară (cale de acces amenajată), acest obiectiv va fi posibil de a fi introdus în circuitul turistic al zonei și al țării.

Schitul rupestru „Peștera lui Bechir” a fost evaluat cu calificativele de „valoare excepțională” la criteriile privind raritatea și unicitatea, autenticitatea (datorită păstrării nealterate a aspectului original) și vechimea. Valorii arhitectural urbanistice și celei memoriale i s-a putut conferi calificativul „valoare foarte mare” datorită impactului asupra priveliștii în contextul ariei naturale dar și al interesului cultural memorial pe care îl poartă.

Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi   Articol unic – Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 pentru punerea în aplicare a Legii privind ocrotirea monumentelor (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2010, nr. 15–17, art. 24), cu modificările ulterioare, se completează după cum urmează: 1. la capitolul „Zona de Centru”, compartimentul „Municipiul Chișinău”, după poziția ”384. Chișinău, str-la Zamfir Arbore nr.4. Vilă urbană. Anii 30 ai sec.XX. Arhit. N” se introduce poziția ”384A. Chișinău, bd. Renașterii Naționale nr. 7. Edificiul Circului din Chișinău. 1981. Arhit. N”;   2. la capitolul „Zona de Nord”, compartimentul „Raionul Soroca”, după poziția ”2820. Soroca, str. C. Stere nr. 14. Vilă urbană. anii 30 sec.XX. Arhit. L” se introduce poziția ”2820A. Stânca abruptă din stânga (nord) Rîpei Bechir (1Bechirov Iar”, la sud de or. Soroca, ocolul silvic Soroca, Zastînca II, parcela 24. Schitul rupestru „Peștera lui Bechir”. sec. XVIII-XIX. Istorie și cultură. N”.
Fundamentarea economico-financiară   Implementarea prevederilor prezentei hotărâri a Parlamentului nu necesită cheltuieli financiare.
Descrierea constatărilor expertizei anticorupție   <i>Se va completa după efectuarea expertizei.</i>
Modul de încorporare în sistemul actelor normative în vigoare   Proiectul prevede includerea în monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr. 1531/1993 a celor două poziții noi nominalizate mai sus - 384A (municipiul Chișinău) și 2820A (raionul Soroca).
Respectarea transparenței în procesul decizional   În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Educației, Culturii și Cercetării www.mecc.gov.md, directoriul <i>Transparența decizională</i>, secțiunea <i>Proiecte de acte normative remise spre coordonare</i>.
Denumirea autorităților care au avizat proiectul de act normativ. Rezultatele avizării și al expertizelor efectuate.   <i>Se va completa după remiterea proiectului spre avizare</i>

Liliana NICOLAESCU-ONOFREI